

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้จะได้เสนอวิธีการวิจัย โดยกล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะของแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งจะได้อธิบายตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพที่ควรจะเป็นของอาจารย์นิเทศก์ในการนิเทศการฝึกสอน
2. เพื่อศึกษาสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ในการนิเทศการฝึกสอนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ ในปีการศึกษา 2523 ทั้งหมด ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	จำนวน	12 คน
2. วิทยาลัยครูเชียงราย	จำนวน	30 คน
3. วิทยาลัยครูเชียงใหม่	จำนวน	29 คน
4. วิทยาลัยครูนครสวรรค์	จำนวน	25 คน
5. วิทยาลัยครูพิบูลย์สงคราม	จำนวน	30 คน
6. วิทยาลัยครูเพชรบูรณ์	จำนวน	28 คน
7. วิทยาลัยครูครุฑลำปาง	จำนวน	40 คน
8. วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	จำนวน	30 คน

รวมประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน 224 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพที่ควรจะเป็นและสมรรถภาพที่เป็นจริงในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ในด้านการนิเทศการฝึกสอน มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยตรวจสอบแก้ไขขอบกรอบของแบบสอบถามและพร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างไปทดลองใช้กับอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร 3 แห่ง คือ วิทยาลัยครูพระนคร วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ และวิทยาลัยครูสวนสุนันทา แล้วนำแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ได้ค่าความเชื่อมั่น .98 และ .97 (ดังแสดงในภาคผนวก ก)

หลังจากที่ได้ทดลองแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยได้ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง แล้วจึงปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้เป็นแบบสอบถามฉบับจริงต่อไป

แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มี 1 ชุด แบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ในการนิเทศการฝึกสอน ซึ่งเป็นความคิดเห็น 2 ลักษณะ คือ สมรรถภาพที่ควรจะเป็น กับสมรรถภาพที่เป็นจริงในส่วนนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ความรู้ความสามารถทางวิชาการ
- ตอนที่ 2 ความสามารถในการปฏิบัติงานนิเทศการฝึกสอน
- ตอนที่ 3 ความสามารถในการบริหารงานฝึกสอน
- ตอนที่ 4 ความสามารถในการใช้มนุษยสัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน

ลักษณะแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบเกณฑ์ประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีการกำหนดค่าระดับคะแนน ดังนี้

สมรรถภาพที่ควรจะเป็น	จำเป็นมากที่สุดเท่ากับ	4
	จำเป็นมากเท่ากับ	3
	จำเป็นอยู่บ้างเท่ากับ	2
	ไม่จำเป็นเท่ากับ	1
สมรรถภาพที่เป็นจริง	มากที่สุดหรือปฏิบัติมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูงมากเท่ากับ	4
	มากหรือปฏิบัติมากซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูงเท่ากับ	3
	บ้างหรือปฏิบัติบ้างซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำเท่ากับ	2
	น้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำที่สุดเท่ากับ	1

ส่วนที่ 5 เป็นความถี่เห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อสมรรถภาพของอาจารย์นิเทศก์ ลักษณะแบบสอบถามส่วนนี้เป็นลักษณะให้น้ำหนักเป็นตัวเลขตามอันดับความสำคัญ

ส่วนที่ 4 เป็นความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถภาพอาจารย์นิเทศก์ ลักษณะแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยจากภาคบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงอาจารย์นิเทศก์ในวิทยาลัยครูภาคเหนือ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 224 ฉบับ ได้รับคืนและสามารถทำการวิเคราะห์ได้จำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.52 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1
ผลการรวบรวมข้อมูล

ประชากร	จำนวนที่ส่ง	จำนวนที่รับคืน	ร้อยละ
วิทยาลัยครูกำแพงเพชร	12	12	100.00
วิทยาลัยครู เชียงราย	30	23	76.67
วิทยาลัยครู เชียงใหม่	29	29	100.00
วิทยาลัยครู นครสวรรค์	25	21	84.00
วิทยาลัยครู พิบูลย์สงคราม	30	30	100.00
วิทยาลัยครู เพชรบูรณ์	28	26	92.85
วิทยาลัยครู ลำปาง	40	38	95.00
วิทยาลัยครู อุตรดิตถ์	30	26	86.67
รวม	224	205	91.52

จากตารางที่ 1 แบบสอบถามที่แจกไปให้ประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 224 ฉบับ. ได้รับคืนมาจากประชากรดังนี้ วิทยาลัยครูกำแพงเพชร ร้อยละ 100.00 วิทยาลัยครู เชียงราย ร้อยละ 76.67 วิทยาลัยครู เชียงใหม่ ร้อยละ 100.00 วิทยาลัยครู นครสวรรค์ ร้อยละ 84.00 วิทยาลัยครู พิบูลย์สงคราม ร้อยละ 100.00 วิทยาลัยครู เพชรบูรณ์ ร้อยละ 92.85 วิทยาลัยครู ลำปาง ร้อยละ 95.00 และวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ร้อยละ 86.67 รวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจำนวน 205 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.52

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดจำนวน 205 ฉบับ มาทำการวิเคราะห์ โดยลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นรายการข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมาแจกแจงนับ ตรวจสอบตามรายการแล้วนำมาหาค่าร้อยละ และเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามส่วนที่ 2 ซึ่งมีอยู่ 4 ตอนเป็นแบบประเมินค่าตั้งที่เป็นสมรรถภาพที่ควรจะเป็น และสมรรถภาพที่เป็นจริง มาทำการวิเคราะห์ดังนี้

ก. นำแบบสอบถามแต่ละข้อมาแจกแจงนับ เพื่อคำนวณค่ามาตราส่วนที่มีผู้ตอบเป็นจำนวนเท่าใด

ข. ให้นำหนักมาหาค่าส่วนของแต่ละข้อดังนี้

สมรรถภาพที่ควรจะเป็น

จำเป็นมากที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	4
จำเป็นมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	3
จำเป็นบ้าง	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	2
ไม่จำเป็น	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	1

สมรรถภาพที่เป็นจริง

มากที่สุดหรือปฏิบัติมากที่สุดซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูงมาก	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	4
มากหรือปฏิบัติมากซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูง	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	3
บ้างหรือปฏิบัติบ้างซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำ	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	2
น้อยที่สุดหรือไม่ปฏิบัติซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำที่สุด	ให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ	1

ค. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแต่ละสมรรถภาพ

ง. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของแต่ละสมรรถภาพ

จ. นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. นำแบบสอบถามส่วนที่ 3 มาแจกแจงและวิเคราะห์โดยการให้นำหนักเพื่อจัดอันดับความสำคัญ พร้อมทั้งนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4. นำแบบสอบถามส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะประมวลเป็นความเรียงเสนอ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. หาค่าร้อยละ (Percent)

2. หาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{x}) โดยใช้สูตร

$$\bar{x} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{x} = \text{มัธยิม เลขคณิต}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด}$$

$$N = \text{จำนวนผู้ให้ข้อมูล}^1$$

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), หน้า 40.

3. หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยสูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. = ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx$ = ผลรวมของคะแนนดิบทั้งหมด

\sum = จำนวนผู้ให้ข้อมูล ¹

สำหรับผลการศึกษาค้นคว้าที่ได้จากการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ จะได้นำเสนอ
ต่อไปใน บทที่ 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, หน้า 50.